

5-LAMMERSDORF

Lammersdorf voor de Vennbahn – schrale bodem, mislukte oogsten en economische nood

In de 19e eeuw stond de Eifel bekend als "het Siberië van het Rijnland": woest, ruig en koud. De schrale bodem en de versnippering van het bezit droegen er nog toe bij dat vele kleine boeren en handelaars niet alleen steeds weer moesten vrezen voor hun broodwinning, maar deze ook verloren. Herhaaldelijk mislukte oogsten en noodjaren dreven de situatie in de jaren 1870 op de spits, met name op de hoogvlakten van de Eifel, waar ook Lammersdorf gelegen is. Er waren wel plannen om de Noord-Eifel te ontsluiten met de spoorweg, maar uiteindelijk duurde het te lang voor deze concreet gemaakt werden. Steeds meer inwoners waren gedwongen elders hun broodwinning te gaan zoeken. Velen belandden zo in de staal- en metaalfabrieken in de omgeving van Aken en Stolberg. Anderen gingen hun geluk beproeven in Amerika. Toen in 1885 de treinen van de Vennbahn begonnen te rijden, veranderde de situatie echter compleet, zeker voor Lammersdorf.

Op de bouw van de Vennbahn volgden restaurants, koffiehuisen en hotels

Het feit dat de Vennbahn vanaf 1885 begon met passagiersvervoer tussen Aken-Rothe Erde en Sankt Vith, was voor Lammersdorf een zegen, met name voor het toerisme. Nauwelijks vier jaar later, in 1889, stelde men tevreden vast dat het vreemdelingenverkeer "zeer aanzienlijk gestegen" was. Na de aanleg van de spoorweg werden geleidelijk aan niet alleen restaurants en koffiehuisen, maar ook hotels opgericht. Michael Josef Mertens had als eerste de juiste neus voor de nieuwe tijden. Hij hield al sinds 1861 café in de Kirchgasse (tegenwoordig Kirchgasse 34). Toen de locatie van het station van Lammersdorf eenmaal vastlag, liet hij snel een hotel bouwen aan de overkant van de straat (nu Bahnhofstraße 12). Op 1 juli 1885 werd niet alleen het station ingewijd, maar ook het tegenoverliggende hotel met de veelzeggende naam "Gasthof zur Eisenbahn" (Herberg aan de spoorweg). Het hotel omvatte zeven verwarmbare "slaapkamers voor gasten" met tien "volledige bedden", een "kamer voor gemeenschappelijk oponthoud van de gasten" en een "gaststal". In 1929 waren er in Lammersdorf vier hotels, twee cafés en een koffiehuis. Verscheidene van deze zaken waren vlak naast elkaar gelegen, maar gezien de grote vraag zorgde dat niet voor problemen.

Reisgidsen en marketing toentertijd

In de Oer-Eifel-gids van 1889 wordt de Vennbahn al geprezen als geluksbrenger voor het toerisme in de Eifel. De gids bevat ook een hoofdstuk over Lammersdorf: "Nu is de hoogvlakte bereikt en de helling wordt milder. Links ziet men in de verte het Roergebergte. Het veenachtige karakter van de gure, volledig kale vlakte wordt steeds beter zichtbaar." Lammersdorf wordt geprezen om zijn wandelwegen. In de zesde oplage van de Eifel-gids van 1896 wordt het station aanbevolen als "uitvalsbasis voor een bezoek aan het wilde Kalldal", samen met het tegenoverliggende "Herberg Johann Mertens", waar men terecht kon om iets te eten en te overnachten. Een kamer met ontbijt kostte toen 2 Duitse mark, een middagmaal 1,20 Duitse mark en een avondmaal 80 pfennig. Voor een verblijf van 5 dagen moesten de gasten 15 tot 18 mark spenderen.

Vakantiegasten prezen vooral de goede lucht in Lammersdorf

De uitbreiding van de Vennbahn naar twee sporen maakte een dichtere dienstregeling tussen Aken en Monschau mogelijk. In 1910 reden er negen treinen per dag tussen Lammersdorf en Monschau. Dankzij de nieuwe spoorverbindingen moesten de wandeltochten zich niet meer beperken tot de omgeving van Aken. De uitstapjes van de Akense afdeling van de Duitse en Oostenrijkse Alpenvereniging hadden nu meer "bergachtige" bestemmingen in de Noord-Eifel. Bovendien konden nu dankzij de Vennbahn ook personen die minder goed te been waren, deelnemen aan de tochten. Ook in de winter was Lammersdorf een populaire bestemming. In het boekje *Winter hinter der Eifel* wordt Lammersdorf in het overzicht van de sport- en overnachtingsmogelijkheden vermeld op de tweede plaats, direct na Aken. Dat had het te danken aan zijn rodel- en skimogelijkheden. De vakantiegasten prezen vooral de goede lucht in Lammersdorf.

Vakantiegroeten uit Lammersdorf

Aan het einde van de 19e eeuw doken de eerste prentkaarten van Lammersdorf op. Afgebeeld waren de belangrijkste gebouwen en uiteraard de horecagelegenheden. Maria Haas uit Schwäbisch Gmünd verbleef in 1912 in het dorp en stuurde laaiend enthousiaste ansichtkaarten naar haar ouders: "Deze ochtend vroeg een grote wandeling door de Eifel. Fantastisch. Ravijnen, dalen, rotsen, bergbeken, zoals in Zwitserland. Wondermooi! De streek is hier wel wat ruig en koud!" De gefrankeerde ansichtkaarten van toen zijn nu interessante tijdsdocumenten. Ze konden niet alleen in het postkantoor van Lammersdorf afgegeven worden, maar ook tijdens de rit met de Vennbahn. Bijgevolg dragen veel vakantiekaarten het stempel "Aachen – St. Vith(Eifel) Bahnpost" gevolgd door het nummer van de desbetreffende trein.

De Vennbahn maakte reizigers van de inwoners

Er kwamen niet alleen reizigers met de Vennbahn naar Lammersdorf, de dorpsbewoners werden zelf ook reizigers. Tot 1885 hadden velen onder hen nog nooit een voet buiten hun dorp gezet. Nu konden ze de "verre wereld" in trekken, bijvoorbeeld naar Aken of Keulen, althans diegenen die nog wat kleingeld over hadden. Ook de "heilighdomsvaart" naar Aken en Kornelimünster werd met de Vennbahn gedaan.

Lammersdorf wijdde zich aan het toerisme

Eind 1850 waren er in Lammersdorf drie cafés. Dankzij de Vennbahn ontwikkelde het toerisme zich tot een belangrijke economische factor. De opbouw van de toeristische voorzieningen duurde echter decennia. In 1929 waren er in het dorp vier hotels, twee cafés en een koffiehuis. Als hoofd van de gemeentepolitie moest de burgemeester erop toezien dat er geen overaanbod aan gastenverblijven ontstond, maar dankzij de grote vraag konden ze ook dicht op elkaar hun brood verdienen. Zo waren het Hotel zum Stern en het Café zur Pol-Ecke niet eens 100 meter verwijderd van het Hotel Lammersdorfer Hof. Over de voorzieningen op de kamer komen we meer te weten op een ansichtkaart van een gast in het Hotel Eifel Hof: "Telefoon, lift, centrale verwarming, elektrisch licht, warm water, moderne baden enz. Speciaal voor gasten die 10 dagen blijven." Ook het huidige Gasthof Kreitz aan de Kirchstraße 28 kon zich verheugen over een goede vraag. In 1907 had het vier kamers zonder verwarming en zes kamers met verwarming. In 1928 verving Wilhelm Kreitz het oude hotel door een nieuwe zaak met een restaurant, een zaaltje, een winkel en vijf modern uitgeruste "slaapkamers voor gasten" met in totaal zes bedden, centrale verwarming en stromend water.

Na het toerisme volgde de industrie

De economische ontwikkeling van Lammersdorf kreeg een tweede boost toen Otto Junker er in 1924 zijn onderneming vestigde. De internationaal actieve gieterij en ovenfabriek creëerde vele arbeidsplaatsen en het aantal inwoners van de Noord-Eifelse gemeente steeg snel. Dit weerspiegelde zich ook in een verstedelijking van de gemeente. In 1937 ontstonden de eerste van vele "voorsteden". Wat vroeger een boerendorp was, was intussen uitgegroeid tot een bloeiend industrieel centrum.